

Кобизб.

ВСЕСВЕТ

1925
2900

1934

В.И.-У
6-КВ.

П Е Р Е Д П Л А Ч У Й Т Е

== ш о д е н н у в е л и к у г а з е т у ==

„ВІСТІ ВУЦВК“

с двохижневим багато ілюстрован. літературно-художнім журналом

„ВСЕСВІТ“

ЦІНА НА МІСЯЦЬ 60 КОП.

з газет. „Вісти“ по колект. передплаті	1	крб.	15	к.	
індивідуальній	»	. 1	»	40	»
звичайній	»	. 1	»	90	»

П Е Р Е Д П Л А Т А П Р И Й М А Є Т Ь С Я :

в конторі Видавництва „ВІСТІ“, вул. К. Лібінєхта, 11. а також
уповноваженими Видавництва.

Прийом у редакції «ВСЕСВІТ» що-дня, крім свят, від 1-ї
до 4-х годин дня.

Рукописи слід надсилати чітко написаними на одній
сторінці аркуша.

Телефон № 14—73.

Видавництво газети «ВІСТІ ВУЦВК».

Центральне Видавництво Союзу Українських

Центральне Видавництво Союзу Українських Пролетарських і Селянських Письменників

„СІМ“ ===== (Село і Місто) =====

випускає повний збірник творів Тараса Шевченка в двох томах. Перший том вийде в перших днях квітня, а другий том в кінці травня цього року. Ціна передплати за ціле видання 6 (шість) карбованців з розкладкою на три терміни: 1) 2 крб. 50 к. при замовленні, 2) 2 крб. по отриманні першого тому і 3) 1 крб. 50 коп. по отриманню другого тому.

Одночасно з тим видавництво „СІМ“ випускає альбом „Тарас Шевченко як маляр“ (малюнки і графіка) — 50 вибраних малюнків Т. Шевченка. Ціна передплати 1 крб. 50 коп. При замовленні платиться 1 крб. 50 коп. і 50 коп. по отриманні альбому.

ЗАМОВЛЕННЯ НА ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

ЦЕНТРАЛЬНЕ ВИДАВНИЦТВО — Москва, вул. Огарева (б. Газетний пер.), дім № 14 і його контори та представники на місцях (в Харкові, площа Рози Люксембург, дім 18, Балицький М. В., в Києві, вул. Воровського, № 5, МІТТ А. Я., Одеса, вул. Пастера, № 34, Швобельман Р. Я. Р., — в Полтаві, Єкатеринославі, Чернигові, Винниці, Бахмуті, Житоїрі, Ростові н/Д., Краснодарі і інших містах Союзу РСР.

Ціна окр. № 30 коп.

[05 (47714X) „1925“].

ВСЕСВІТ

№ 7

15-го КВІТНЯ
1925 р.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

За редакцією В. БЛАКИТНОГО

▼▼▼ РЕДАКЦІЯ: ▼▼▼
Харків, вул. Лібкнехта, № 11.

ЗМІСТ. Оповідання: Учитель Вагута—Михайло Майський; Вірші: Чучишині колеса—Ол. Корж; Нариси: Робітнича недоля на Лені—П. Оленіч-Гієненко; Золото полите кров'ю—В. Ів.; На порозі нової казки—М. Лебедь; Гірняки—К. Подолянин; Вій—І. Туркельтауб; Малюнки—художн. Довженко; Ілюстрації фотографа «Всесвіту» А. Плахтія; Кліше—цинкографії „Червоний Друк“; Метранпажі—П. Касапов М. Зайцев.

„Робітник“—гравюра Мозалевського.

17 квітня

РОБІТНИЧА НЕДОЛЯ НА ЛЕНІ.

1912 року.

Спогади.

Акціонерна спілка Лензото, або Акціонерне Ленське Товариство загарбало золоті жили в районі річки Бодайбогильці-Вітіма, що впадає в величезну річку Лену.

Товариство закупило всі пароплави, баржі та ще й всю бодайбокську залізницю.

105 солдат-задурманених селян та робітників розстріляли по наказу жандарського офіцера 270 шахтарів-рідних братів сірої шинелі.

250 чоловік поранили сірі шинелі.

Присяга цареві, воїнська честь присилкували.

Тоді заворушилися в Петербурзі...

Треба було одвести очі.

Треба було пустити по всьому світові, що цар-батюшка його уряд стоять за правду.

Поїхав на Лену шукати правди сенатор Манухин з цілою комісією.

Довго шукав, правив панатихидки по забитих, молився за благополуччя царя і народа та вимолвив три копійки.

Не подумайте, що це сказано для посміху.

Лензото опісля молитв Манухина додало по 3 копійки поденної платні...

Як би там не було, а шахтарі працювати не схотіли. Чотири тисячі шахтарів повернули додому.

Попереду везли поранених та недужих. Пересування почалося переселенськими потягами в травні, а закінчилося тільки в лютому: треба було перевезти сімейних майже три тисячі, всіх більш 4-х тисяч.

Вагони переселенського потягу, що перевозив Ленських шахтарів. Вагони збудовано спеціально для переселенців 1908—10 р.

Воно захватило золотими опценьками селян, крамарів, урядовців. Канцеляристи, поліцейські оселдці, гірний догляд, судовники всі задубіли у тих золотих опценьках....

Паливо, світло, хліб, квартири, коні, харч, мануфактура—все було під владою господарів Лензото.

Неможливо було вільно дихнути там, де господарювала спілка. Голова спілки Белозеров був на Лені богом і царем, а його підручні що хотіли те й робили. До губерніального міста

Багато було, повідань про лихе життя, недолю, та кривду чоловіки і жінки показували одне і теж: усі думали і були певні, що стріляти не будуть, а якщо і будуть так тільки порядку-«холостими».

Спочатку навіть постріли не налякали нікого. Тільки тоді побачили лихо, як побачили забитих... Тоді тільки стали ховатись за дрова, падати на землю. Задні не бачучи того, що діється, хоч і чули постріли, думали, що це не боятися

Вагони переселенського потягу, що перевозив Ленських шахтарів. Вагони збудовано спеціально для переселенців 1908—10 р.

Воно захватило золотими опценьками селян, крамарів, урядовців. Канцеляристи, поліцейські оселдці, гірний догляд, судовники всі задубіли у тих золотих опценьках....

Паливо, світло, хліб, квартирі, коні, харч, мануфактура—все було під владою господарів Лензото.

Неможливо було вільно дихнути там, де господарювала спілка. Голова спілки Белозерів був на Лені богом і царем, а його підручні що хотіли те й робили... До губерніяльного міста Іркутська було 1734 верстви водою або кіньми, то тут кожен зрозуміє чого приходилося терпіти найнятим шахтарям. Дуже гірко приходилося. Щоденно згадувати вони приказку «скажи враже, як пан каже»...

Згадували, мовчали, терпіли...

Одначе до віку не терпітимеш. Тай не можна було втерпіти:

Голодували, мерзли, переносили різні кари, навіть «виморозку», себ-то стоянку в мокрій одежі на морозі після праці у підмокаючих шахтах.

Нарешті загомоніли.

Отбили телеграми до губернатора, до міністра.

Поки їх діло розбіралось начальством, а розібрати його не було охоти і в Петербурзі, бо і там де-які з адміністраторів були акціонерами Лензото... Довелося самим шахтарям отетоювати свою долю.

Зробили страйк..

Тоді зарепетували господарі,

— Бунт. Політика. Соціялісти.

Смердючим м'ясом годували, прілим хлібом з запеченими мишами, а опріч цього гніт, та кривда при підрахунках грошей, примусило робітників застрайкувати. Закінчилось діло тим, що шахтарів постріляно по наказу господарів золотих жил—ротмістром Терещенком...

тирі тисячі шахтарів поверну додому.

Попереду везли поранених та недужих. Пересування пошло переселенськими потягами в травні, а закінчилось тільки в лютому: треба було перевезти сімейних майже три тисячі всіх більш 4-х тисяч.

Багато було, повідань про лихе життя, недолю, та кривду, чоловіки і жінки показували одне і теж: усі думали і були певні, що стріляти не будуть, а якщо і будуть так тільки в порядку-«холостими».

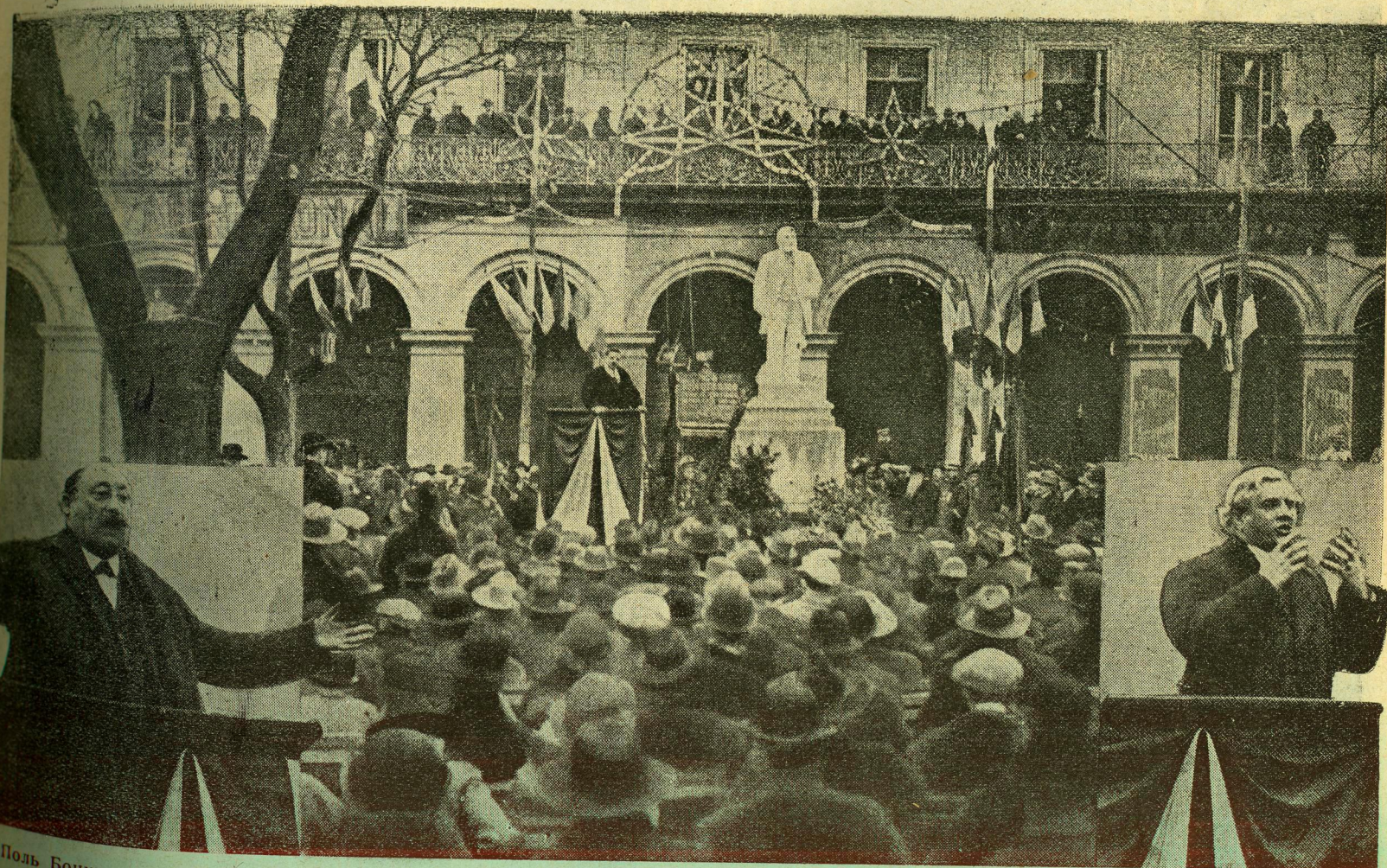
Спочатку навіть постріли не налякали нікого. Тільки потім побачили лихо, як побачили забитих... Тоді тільки стали ховатись за дрова, падати на землю. Задні не бачучи того, що діється, хоч і чули постріли, перлися наперед, бо не боялись «холостих» зарядів.

І полягло п'ятьсот душ під кулями стоп'яти салдат, дали сімсот пострілів по своїх братах.... П. Оленіч-Гнененко

Типи шахтарів-переселенців та ходаків. Злидні заганяли на Лену.

ІЛЮСТРАЦІЯ.

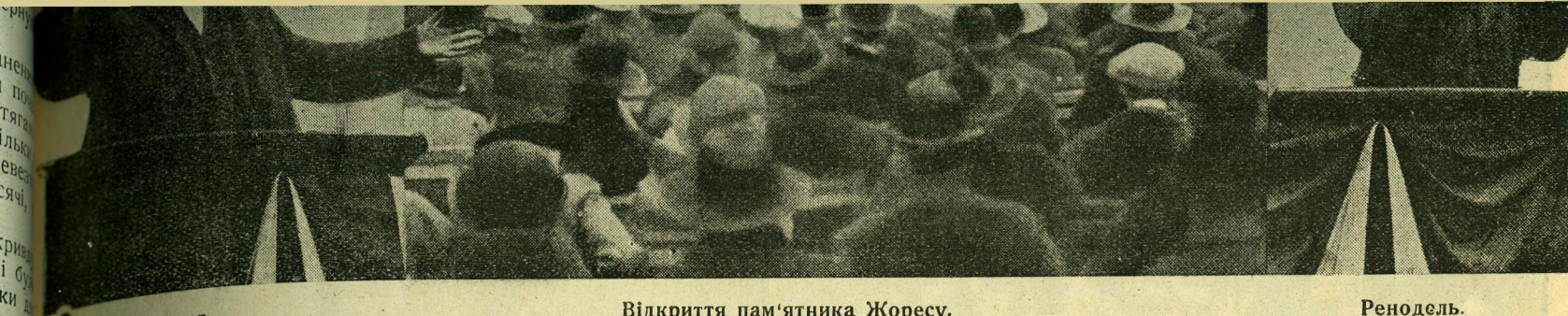

Поль Бонкур.

Відкриття пам'ятника Жоресу.

Ренодель.

В Кастрі, де жив дитиною Жорес, збудовано йому пам'ятника. Статуя великого промовця й революціонера зроблена різьбярем Габріелем Тюех.

Поль Бонкур.

Відкриття пам'ятника Жоресу.

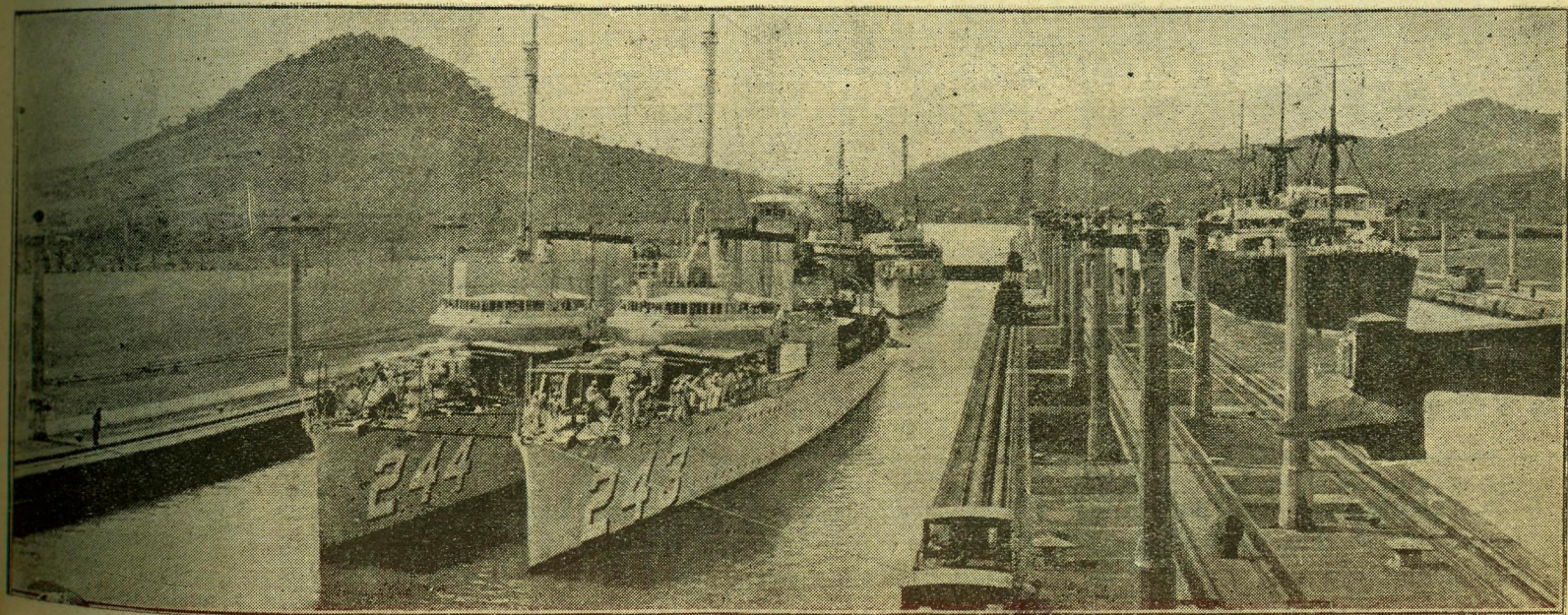
Ренодель.

В Кастрі, де жив дитиною Жорес, збудовано йому пам'ятника. Статуя великого промовця й революціонера зроблена різб'ярем Габріелем Тюех.

Відкриття пам'ятника провадилось під головуванням бувш. прем'єра Еріо (на трибуні), праворуч—Ренодель, ліворуч Поль Бонкур.

Еріо свою промову присвятив обороні політики французького уряду.

Рендель підкреслив, що Жорес перший поклав основу правилам третейського суду, до якого звертаються й нині... Поль Бонкур згадував...—трудове дитинство Жореса.

Чотири американські „пищителі“ найновішого типу в Панамському каналі відряжаються на військові маневри з Тихого океану в води Гавайї.

Президентські вибори в Німеччині.

Зверху—фронтовики на агітаційних авто з лозунгами—„Трудяща Німеччина вибірає робітника Тельмана!“. Нижче—перевибірчі збори робітників Берліну, — на трибуні—Тельман. Внизу—робітничі маніфестують.

Тов. ТЕЛЬМАН — одна з найяскравіших фігур пролетарського руху в Німеччині. Тов. ТЕЛЬМАНУ 39 років. З 1904 р. він є членом німецької спілки транспортних робітників. На початку війни тов. ТЕЛЬМАН заняв антимілітаристську позицію і був відданий військовому суду. З 1919 р. тов. ТЕЛЬМАН є членом Гамбурського парламенту. В 1923 році він був вибраний в рейхстаг, де має посаду голови комфракції. На голосуванні в кандидати президента Німеччині тов. ТЕЛЬМАН одержав 1.790.000 голосів.

Всеукраїнська промислова виставка.

Необхідність у такій виставці назрівала рівнобіжно з розвитком нашої промисловости.

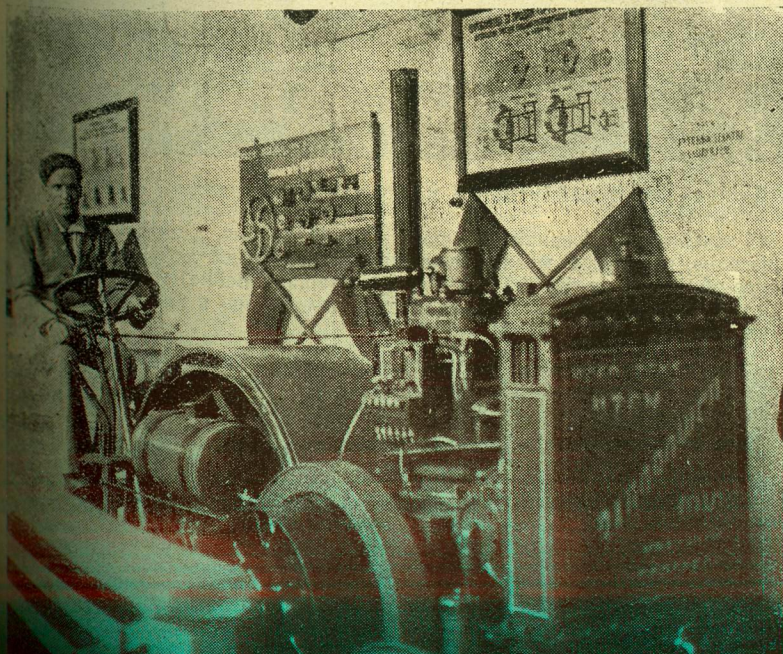
Організована у Харкові ВРНГ промислово-всеукраїнська виставка є найкращим показником стану, технічних досягнень нашої промисловости.

Головне завдання виставки-бути технікумом позашкільного типу для робітництва. Робітник тут, вивчаючи процеси виробництва по окремих галузях, здобуває ширшу кваліфікацію, збільшує свій культурний рівень і в наслідку—продуктивність своєї роботи.

Виставка має можливість давати знання не тільки неграмотним робітникам, але й—кваліфікованим.

Виставка організовує семінари, курси, підготовляє керівників екскурсій, промислових статистиків, торговельних адміністраторів і т. инш.

Окрім того пропонувано всім заводам доставляти на виставку свої виробни і досягнення, винаходи для консультації. Таким чином виставка являється стимулятором української промисловости.

Подібні виставки в Європі існують здавна. Найбільш могутні—в Німеччині, Англії, Сполучених Штатах. Але приватня конкуренція кладе тут свій відбиток... Виставки тут виключно пропангують приватній торг, промисловість.

Наша виставка особливо цінна тим, що дає можливість робітнику вивчати процеси виробництва всіх галузів промисловости.

Ця особливість і відрізняє наших виставки від закордонних де процеси виробництва, через капіталістичну конкуренцію, старанно затушовуються і виставки там мають, переважно, товаровий характер.

Особливо багатий, на Всеукраїнській промисловій виставці гірний відділ. Руда Криворіжжя, Уралу—ртутна, марганцева, етапи обробки показано тут... Багато експонатів має Сельмаштрест в числі яких є і трактор заводу «Запорожець». Цікаві павільйони Цукротресту, Бумтресту. Останній схематично показує виробництво рулона паперу. Тютюнову, конфектну фабрику показано, навіть, «на ходу».

Мистецьки зроблено павільйон Укртекстильтресту—виключно з матеріалів продуктуємих текстильтрестом. Грубезні канати-спираль-с-колони, грубезні рядна-покрівля, стіни. По боках пірамідами-паси, канати, троси. Ліворуч, на передньому плані працює ткацький станок.

Великий павільйон Харківського металотресту. Сепаратор для вуглю, вібраційна сортировка, велосипеди-етапи виробництва—від куска заліза до

Пам'ятник з антрациту.

цева, етапи обробки показано тут... Багато експонатів має Сельмаштрест в числі яких є і трактор заводу «Запорожець». Цікаві павільйони Цукротресту, Бумтресту. Останній схематично показує виробництво рулона паперу. Тютюнову, конфектну фабрику показано, навіть, «на ходу».

Пам'ятник з антрациту.

Мистецьки зроблено павільйон Укртекстильтресту—виключно з матеріалів продуктуємих текстильтрестом. Грубезні канати-спираль-с-колони, грубезні рядна-покрівля, стіни. По боках пірамідами-паси, канати, троси. Ліворуч, на передньому плані працює ткацький станок.

Великий павільйон Харківського металотресту. Сепаратор для вуглю, вибраційна сортировка, велосипеди-етапи виробництва—від куска заліза до велосипеда, схема виробництва телефонного апарата, радіо-приймача показано тут.

Харківський Хімкомбінат показує етапи виробництва оцету, фарб, мила.

Декоративно зроблено павільйон Цукротресту. Зверху, на арці—два великих білих буряки з гичками розляглись поважно, внизу—в скляних шухлядах насипано білий, як сніг, цукор. В середині павільйону, в склянках, порошками, розчином показано етапи виробництва—від білого буряка до готового цукру.

Зелена рослинність рясніє жовтим цвітом—олійними фарбами намальовано на стіни, внизу—в склянках іскориться масло—павільйон Масло-тресту.

Очі розбігаються від багатства експонатів. Все рябіє, виблискує, торохотить... Глядачі гуртами ходять від одного павільйону до другого. Інструктори докладно все пояснюють...

Робітники мають гарну, нову школу...

К.

Зверху павільйон Укрсельмаштресту—трактор „Запорожець“. Нижче павільйон Укртекстильтресту.

НА ПОРОЗІ

Та немає ніде на Україні таких чарівних, диких місць, як оті пороги Дніпрові... Тихо котить блакитно—шкляні води Дніпро до Чорного моря—і раптом перегородили йому шлях скелі... і тут біснуть б'ється—гуде Дніпро—поки не пройде оті 92 порожисті верстви і знову широкою, могутньою змією поплине степами, плавнями тихий, лагідний, блискучий... 92 верстви віддав Дніпро порогам та заборам—і лягли тут через все русло нечислимі лави каміння—скелі—по них гуде хвиля, вкриває їх білою піною, розсипається самоцвітним дощем бризків...

Порогів усього 9: 1) Кодацький, 2) Сурський, 3) Лоханський, 4) Дзвонецький, 5) Ненаси́тець або Дід, 6) Вовнізький—(інакше Ону́к), 7) Будило, 8) Ли́шний, 9) Вільний (або Гадю́чий)—і розкинулись вони на протязі 62 верств, од слободи Старий Ксдак до слободи Марієнталь. До цього треба додати ще більш 30 забор—то й матимемо оту порожисту частину Дніпра, що тягнеться від Катеринославу до м. Запоріжжя аж на 92 верстви. Та краса ця дніпрова не приносила жодної користі. І ще за старого ладу гадали, зробити шлюзовання порогів—та так це й залишилось, аж до нашого часу і лише тепер Радянська влада береться до використання отєї величезної сили «білого вугілля»,—води, що марно пропадає на порогах. Саме: в плані електрофікації нашої країни стоїть між іншими електричними станціями і дніпровська гідроелектростанція.

Ця величезна гідроелектростанція буде збудована біля німецької колонії Кичкаса, що не далеко від міста Запоріжжя. Проект і плани будови цієї станції вже готові, і цього місяця (березня) вони будуть повірені експертизою (спеціальною комісією) інженерів, техніків при участі закордонних спеціалістів.

По плану дніпровська станція буде одною з більших станцій світа, з найновішою технікою. Будова її розрахована не 6 років і коштіватиме

Старий Дніпро—місце майбутнього мосту над магістраллю.

145 мільйонів карбованців. Першого року будування, доки роботу буде організовано, при будові мусить працювати понад 10.000 людей. В першу чергу буде збудована залізниця для підвозу матеріялу. Всі металеві заводи Уралу дістануть величезні замовлення, багато де-чого, що в нас не виробляється, буде заказано за кордоном.

Підготовка вже давно почалась, а робота масова повинна початись біжучим році після того, як буде вже сказано останнє слово експертів. Повним ходом робота закипить в найближчій майбутній, після всесоюзного з'їзду рад.

Будова дніпровської електростанції зацікавить не тільки нас, але й всі закордонні інженіри і техніки.

Дніпровська електростанція в першій році своєї роботи, після відкриття з турбинами в 300.000 кінських сил даватиме 1.200 000.000 кіловатт-годин дешевої електричної енергії. Ця електрична сила буде передаватись по дроту до заводів Катеринослава, Нікополя, Кам'янського, Дніпропетровська, Запоріжжя, а також на рудники Криворізького району. Передаватиметься електроенергія і на Херсонщину.

вугілля», — води, що жарно пропадає на порогах. Саме: в плані електрофікації нашої країни стоїть між іншими електричними станціями і дніпровська гідроелектростанція.

Ця величезна гідроелектростанція буде збудована біля німецької колонії Кичкаса, що не далеко від міста Запоріжжя. Проект і плани будови цієї станції вже готові, і цього місяця (березня) вони будуть повірені експертизою (спеціальною комісією) інженерів, техніків при участі закордонних спеціалістів.

По плану дніпровська станція буде одною з більших станцій світа, з найновішою технікою. Будова її розрахована не 6 років і коштуватиме

145 мільйонів карбованців. Першого року будовання, доки роботу будівництва не буде нізовано, при будові мусить працювати понад 10.000 людей. В першу чергу буде збудована залізниця для підвозу матеріялу. Всі металеві заводи України відстануть величезні замовлення, багато де-чого, що в нас не виробляється, буде заказано за кордоном.

Підготовка вже давно почалась, а робота масова повинна початися в наступному році після того, як буде вже сказано останнє слово експертів. Повним ходом робота закипить в найближчій майбутній, після всесвітнього з'їзду рад.

Будова дніпровської електростанції зацікавила не тільки нас, але й всі закордонні інженіри і техніки.

Дніпровська електростанція в першому році своєї роботи дасть відкриття з турбинами в 300.000 кінських сил дасть в рік 1.200 000 000 кіловатт-годин дешевої електричної енергії. Ця електрична сила буде передаватися по дротам до заводів Катеринослава, Нікополя, Кам'янського, Миколаєва, Запоріжжя, а також на рудники Криворіжжя. Передаватиметься електроенергія і на Херсонщину, при її допомозі буде орошено 1.500.000 десятин землі в тому районі, що постійно терпить від посухи.

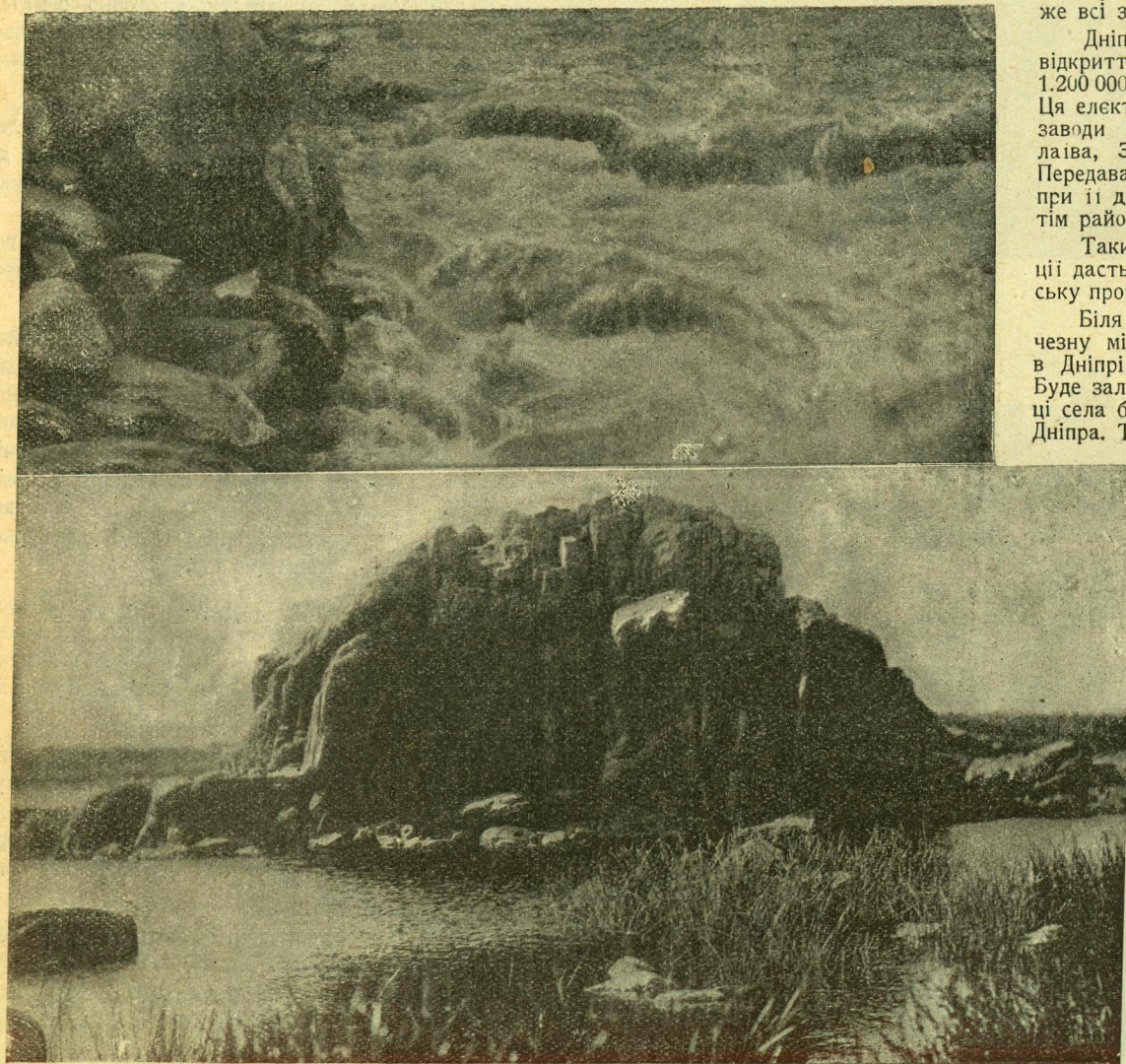
Таким чином електрична енергія дніпровської станції дасть змогу широко розвинути нашу фабрично-заводську промисловість, а також наше сільське господарство.

Біля Кічкаса буде збудовано впоперек Дніпра величезну міцну та високу плотину (загату). Від цього порогу в Дніпрі так підніметься, що залле всі дніпрові пороги. Буде залито водою і кілька сел, що понад Дніпром. Ці села будуть перенесені за державні кошти далі від Дніпра. Там же біля плотини буде збудовано і електростанцію та спеціальний канал з підйомом води, через котрий будуть пересуватися морські пароплави в гору і вниз по Дніпрові.

Запоріжжя стане найбільшим і найважливішим містом України з морськими портами, величезними складами, фабриками та заводами. Закипить тоді живіше життя України степової і освітіться мільйонами електричних світил. Це завдання має бути виконане в 1931-ім році.

А зараз в маленьких кімнатках старих фабричних будинків з ранку до ночі сидять над велетенськими топографічними мапами „чертежники“, роблять свої виклади інженери і техніки.

Свідрова машина „Кей-Стон“ гуляє по берегах, впираючись щупом у товщі незвіданої природи. По всіх напрямках проводять дослідницькі групи, що роблять топографічні зйомки, досліджують склад ґрунту. Величезна сила „Дніпрострой“, і скільки роботи перед нею! Зайдіть до інженерів, ви там побачите мапи, де немає вже нинішніх селищ Кичкасу, то що — на цих мапах зображено Дніпро майбутнього... Велетенська плотина... шлюзова трьох-камерна турбіна... турбіни електростанції... сітка, що понесе ток до заводів Катеринослава, Нікополя, Миколаєва, Кам'янського, до рудників Криворіжжя... Нафтопроводи, що

Ненаситець „Вовче горло“ і скеля „Пугач“ на порогах.

тружають нафтоналивні судна з Батуму.. Десятки елеваторів, що з них навантажують зерно в трюми чужоземних кораблів... Майбутнє ясне і близьке... і важко й дивно уявити його одразу... Мов зачарований відриваєшся від мап і малюнків...

Електрофікація Дніпра

Продукційні сили України.

Гарне підсоння України і найкращий у світі ґрунт-чорноземля сприяють розвитку сільського господарства. З другого боку Україна має величезні підземні багатства—кам'яне вугілля, залізна руда, сіль фосфорити і т. и. Однак не дивлячись на такі природні багатства, Україна в справі виробничій значно відстає від Західно-європейських держав. Причини—малий розвиток продукційних сил.

Отже першою роботою для підвищення продукційних сил буде—спорудження гідро-електричної станції на Дніпрі.

За останнім проектом проф. Олександрова Дніпро буде перегорожено трохи вище острова Хортиці однією плотиною завдовжки 720 метрів, що дасть змогу одержувати висоту падіння (напор) води в 37 метрів.

Гідроелектричну станцію буде споруджено на правому березі Дніпра. Могутність її дорівнюватиметься 650.000 кінських силам. Перетворювати механічну енергію води будуть 13 елек. машин (генераторів) котрі дадуть силу електричної енергії в 455.000 кіловат. Крім гідроелектричної установки проектується збудувати парову установку на 250.000 кінських сил і тоді при спільній роботі цих установок можна досягти силу електричної енергії за рік більше двох з половиною мільярдів кіловатт—годин *).

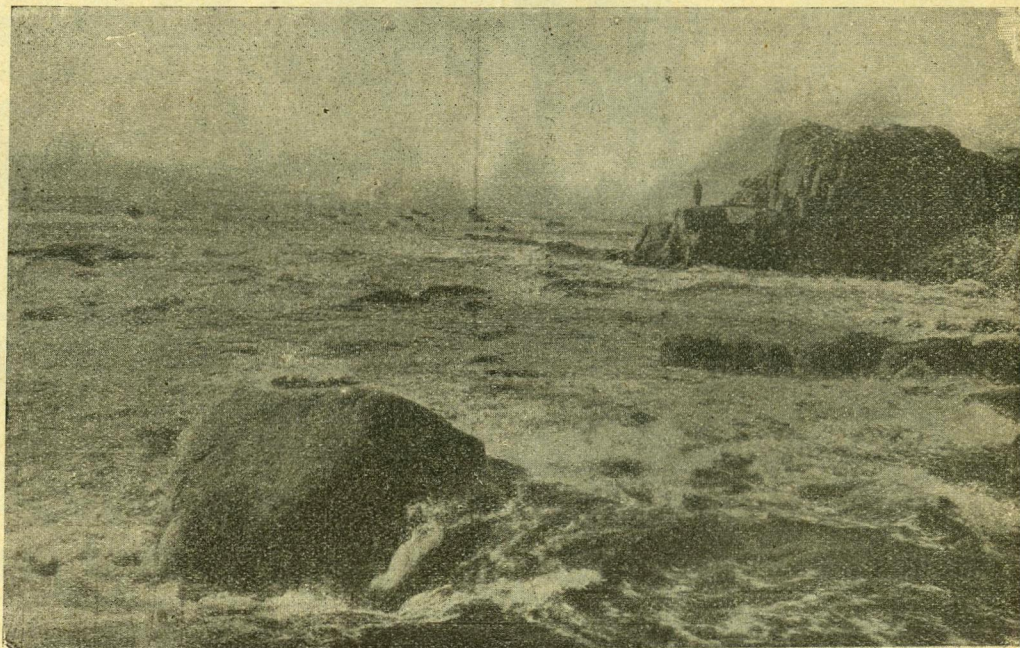
Як провадитимуться роботи.

Переведення в життя всіх завдань зв'язаних з електрофікацією Дніпра буде зроблено в 3 черги.

На дворі — весна. Шумить Дніпро... обхоплючи Велику Хортицю двома руслами, мов руками... Пам'ятайте назву — Кичкас... Тут кується волею трудящих нове чудо...

Казка порогів вмирає, на зміну їй іде нове життя.

[М. Лебідь.

Ненаситець. Скеля манастирка.

вано Олександрівський й Херсонський порти і нарешті осушено плавні Дніпра, піднято в де-яких місцях його береги.

Ці роботи коштуватимуть біля 89 мільйонів карбованців.

В третю чергу буде приготовлено для зрошення—приблизно 600 тис. десятин землі; ця робота потребує 150 мільйонів карб.; коштуватиме енергія по підрахунках проф. Олександрова дуже дешево—найбільше—півкопійки за 1 кіловат-годину, в той час як Харківська станція відпускає свою енергію по 30 коп. за кіловат-годину без пільг, а по пільговому тарифу по 9 коп.

Що дасть Дніпровська станція для промисловости, міського господарства й торгу.

В промисловости, крім переходу заводів на електроенергію, що значно

кінським силам. Перетворювати механічну енергію води будуть 13 елек. машин (генераторів) котрі дадуть силу електричної енергії в 455.000 кіловат. Крім гідроелектричної установки проектується збудувати парову установку на 250.000 кінських сил і тоді при спільній роботі цих установок можна досягти силу електричної енергії за рік більше двох з половиною мільярдів кіловатт-годин *).

Як провадитимуться роботи.

Переведення в життя всіх завдань зв'язаних з електрофікацією Дніпра буде зроблено в 3 черги.

В першу чергу буде збудовано плотину, електростанцію на 300.000 кін. сил, електропередачі до Кривого Рогу, Нікополя, Катеринослава, Каменського й Олександрівська, збудування 4-х камерного шлюза, для пропуску пароплавів, залізниці Демуріно-Олександрів-Марганец на 173 версти й гавані біля села Павлокічкас. Коштуватимуть ці роботи біля 90 з половиною мільйонів карб.

В другу чергу буде збудовано станцію в 650.000 кінських сил, поглиблено й шлюзовано Дніпро до Олександрівську для морського судоплавства, а в зв'язку з цим—перевудо-

Ненаситець. Скеля монастирська.

вано Олександрівський й Херсонський порти і нарешті осушено плавні Дніпра, піднято в де-яких місцях його береги.

Ці роботи коштуватимуть біля 89 мільйонів карбованців.

В третю чергу буде приготовлено для зрошення—приблизно 600 тис. десятин землі; ця робота потребує 150 мільйонів карб.; коштуватиме енергія по підрахунках проф. Олександрова дуже дешево—найбільше—півкопійки за 1 кіловат-годину, в той час як Харківська станція відпускає свою енергію по 30 коп. за кіловат-годину без пільг, а по пільговому тарифу по 9 коп.

Що дасть Дніпровська станція для промисловости, міського господарства й торгу.

В промисловости, крім переходу заводів на електроенергію, що значно зешевить і вдосконалисть продукцію їх, вже зараз передбачається збудувати нові великі заводи, із спеціальними електричними приладами для одержання велико-ортної кричі і т. и. В міському господарстві через дешеву енергію відбудеться справжній переворот—в трамваї, водопроводі, каналізації і навіть в самому плануванні міста. На острові Хортиці, в зв'язку з будовою станції буде, заложено нове місто.

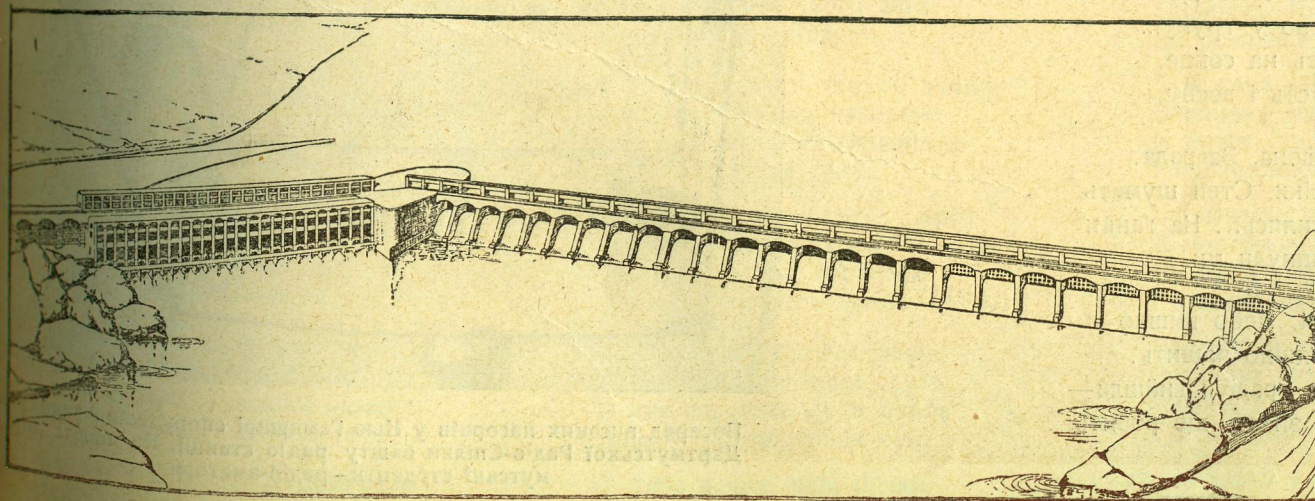
Окрім того Дніпро стане дешевим торговельним шляхом між Німеччиною й Чорним морем.

Що дасть Дніпровська станція для сільського господарства.

Електрофікація Дніпровських порогів розпочне нову еру в сільському господарстві України. Наші врожаї залежать зараз від дощу і в посушливі роки ми збираємо з десятини 20—25 пуд. хліба, а іноді навіть не повертаємо й посіяного зерна. При дешевій електричній енергії Дніпровської станції зрошення однієї десятини буде коштувати і в 5 раз дорожче то й тоді є вигода його провадити, бо цим крім забезпечення врожаю досягається прибутку не менше 50 карб. з кожної десятини. Ті ж 700.000 десятин, що за проектом проф. Олександрова зрошуватимуться, дадуть на 35 мільйонів карб. більше прибутку ніж давали досі.

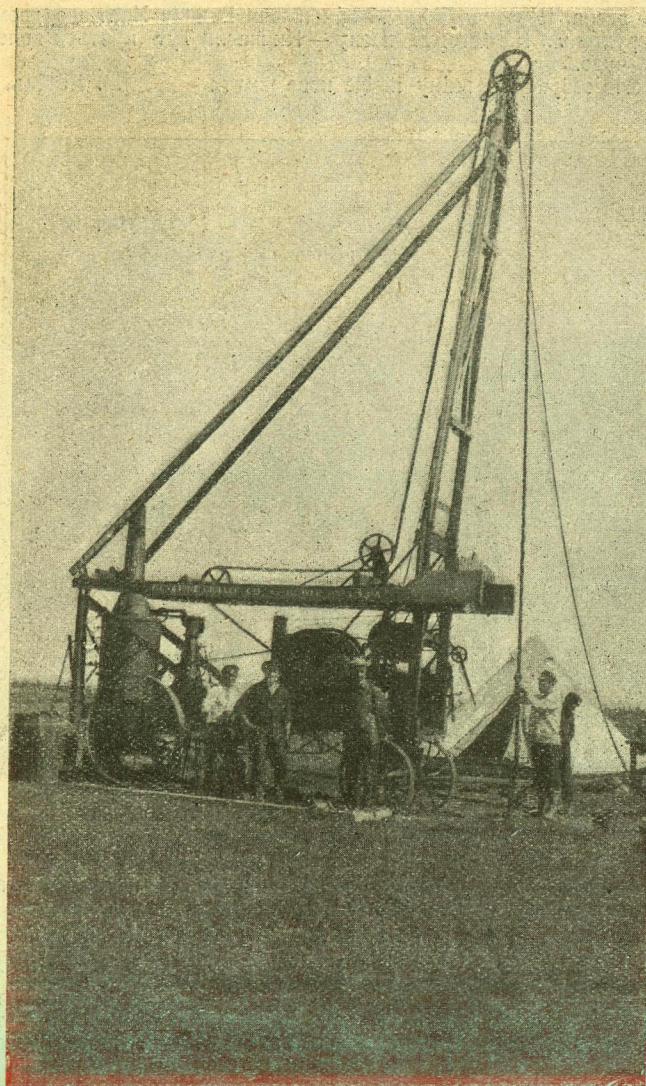
Як же стоїть справа з електрофікацією Дніпра зараз

Згідно з планом електрофікації України в цьому році повинні рошео

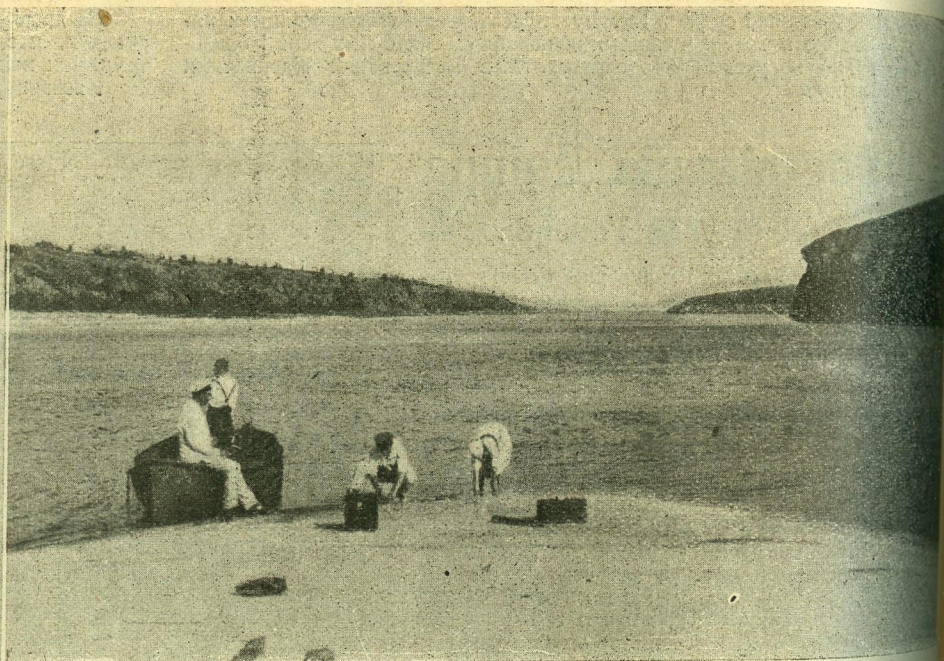

План плотини у колонії Кичкас на Дніпрі. Ліворуч будинок станції.

*) 1 кіловат дорівнюється приблизно $1\frac{1}{3}$ кін. сил.
1 кіловат-година—більше від 1 кіловата в 3600 раз.
1 кіловат-година—1 кіловату \times 60 хвилин \times 60 секунд.

Свідрова машина.

Місце майбутньої плотини й шлюзів. Ліворуч—німецька колонія Кичкас.

чатись будівельні роботи, з таким розрахунком, щоби до 1931 року закінчити спорудження 1-ї черги.

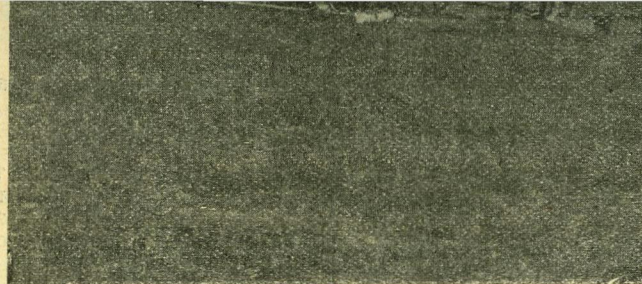
Остання постановою української економ. ради від 21 березня ц. р.

настоює перед вищими органами про "що найскоріший" розгляд проектів матеріалів, категорично висловлюючись проти відправки їх для експертизи за кордон, що явиться тільки небажаною відтяжкою часу.

Справа електрофікації Дніпра і її кінечне здійснення скоро стане на твердий ґрунт. Запорукою тому є те, що за цю ідею висловився VIII-й Всеукраїнський електро-технічний з'їзд і I-й Всеукраїнський з'їзд Рад, Комісія по електрофікації України й ціла низка інших нов.

Така в приблизних рисах проблема Дніпровських порогів в наші дні. Здійснення її, навіть не в повній мірі, означатиме великий розквіт нашої країни.

О. Стеценко

Свідрова машина.

вельні роботи, з таким розрахунком, щоби до 1931 року закінчити спорудження 1-ї черги.

Остання постанов української економ. ради від 21 березня ц. р.

матеріалів, категорично висловлюючись проти відправки їх для експлуатації за кордон, що явиться тільки небажаною відтяжкою часу.

Справа електрофікації Дніпра і її кінечне здійснення скоро стає на твердий ґрунт. Запорукою тому є те, що за цю ідею висловилися VIII-й Всеукраїнський електро-технічний з'їзд і 1-й Всеукраїнський з'їзд Рад, Комісія по електрофікації України й ціла низка інших нов.

Така в приблизних рисах проблема Дніпровських порогів в нашій країні. Здійснення її, навіть не в повній мірі, означатиме великий розквіт нов.

О. Стеценко

В. Мисик.

Спільці „Радробітник“.

Весна.

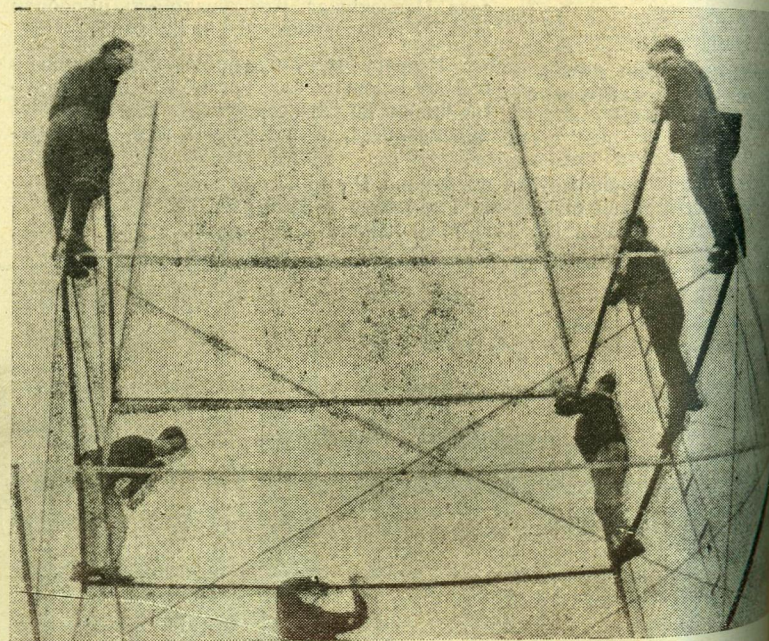
В набридлих стінах цілу зиму
Все ждали березня, тепла,
Усе писали, все шкребли ми
Папери, списки без числа.

У того, бачимо, сухоти,
Той ліг дочасно у труну...
А ми надіємось на сонце,
На вітер, радість і весну.

І от пришла вона. Заграла.
Оркестрять ріки. Степ шумить.
Вітри напружились... На ґанки
Із установ сипнули ми.

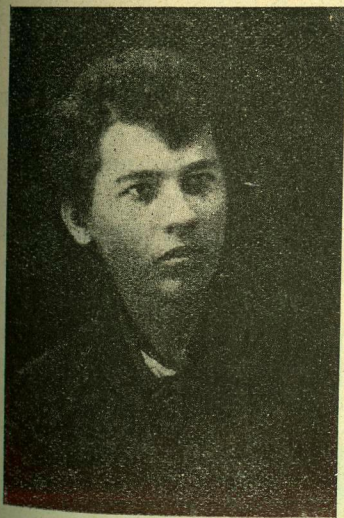
Стоїм похмурі. Небо пишно
На пашні соняшно пашить.
А ми пожить, зрадіти вийшли—
Й стоїм... Не знаєм, що робить...

Височенна радіо-башта.

Посеред високих пагорків у Нью Гемпширі споруджено захопливу Дартмутської Радіо-Спілки башту радіо станції. На башті досі працюють муральні студенти—радіо-аматори

ЧУЧИШИНІ „КОЛЕСА“

Ол. Корж.

Старій Чучисі Катерині
ворожка ворожила так:
«Твоїм синам путь — скатертина
од бога щастя їм — отак!

й сама ти на медовім плесі
розперезалась і пливеш...
твої сини як ті колеса
по щасті котяться, поверх...»

— «Твої зяті богаччі ханів
добра тобі, ой, нанесуть...»
— ворожка в'уха напихала
Онісі — матері трьох сук.

«У тебе дочки, ніби бочки —
три найщасливіші сестри...
Пішли в лісі вони охоче
де обвінчали їх вітри...»

— Старій Чучисі Катерині
ворожка ворожила ще:
«твоїм синам путь-скатертина
та хутко щастя утече.

Твої сини, як ті колеса
розіб'ються десь на путі.
І ти сльозами обіллешся
й блукати станеш ніби тінь.

Що-місяця, коли підповня
дивись ти на чуманий шлях

Вовки тими шляхами йтимуть
і біле тіло роздеруть.
Сама-ж ти підеш по-під тинню
і кине хтось у тебе дрюк...»

* * *

— В околиці — за чорторогом —
за лісом, в полі, на шляху
окрадено сім подорожніх —
із хлібом — борошном сім хур.

Лежать пов'язані селяни
серед дороги. — Пилюга.
Хтось випроставсь навколи глянув
і волю дав своїм ногам...

...У лісі шелест: тупу-тупу —
то агенти вже ДПУ.
Чий кінь бандитові наступить
на не нажерливе пузо?

Дзвенить узліссям кавалькада...
Невже грабіжникам біда?
Попереду вірмен завзятий:
«хатиш?» «хади!» — наганом в даль...

Вздогоню коні: тупу-тупу...
Куди бандити заб'єтесь?
У темні нори? а чи з дупел
куниць прічь вижините десь...

...Два брата утекло з душою...

— «Дивись, дивися свахо Катре
на небо. Що таке воно:
Три колеса сплелися з хмарки
Он розпливається одно...»

— Повз чорноокої криниці
Непевна стежечка пішла.
Бредо собі три молоді

Ол. Корж.

— «Дивись, дивися свахо Катре на небо. Що таке воно: Три колеса сплелися з хмарки Он розпливається одно...»

— Повз чорноокої криниці Непевна стежечка пішла. Брело собі три молодичі тією стежкою з села.

В далі сизіє ліс, як голуб ще далі — яр, ще далі — яр. Там обдеруть і пустять голих — іди хоч сам і комісар.

Татари там сидять, чи турки, чи просто неспокійний дух? І пастухи із жахом турять подалі відти череду.

Зломив там, кажуть, чорт о дуба свій гострий ріг а чи крило. І вже не йде у ліс бабуся збирати сохлий вітролом.

Додолу падають орішки та скочкам — в норку по-під пень. Ах, прокляте ти, чорторіжжя, лякається довго ще тебе?..

— У Катрі є о-що одітись, у хаті є і — у дворі... У Ка'три сини — три бандита живуть розбоем вже не рік.

В Онисі — доня, друга, третя, не доня — краля-корольок І три сестри — шлюхи одверто пішли к бандитам за жінок.

Байрак і яр — то їх притулок байрак і яр — багатий скарб. Там хліб і мед, мануфактура.. В лісах дбайливіша рука.

«У тебе дочки, ніби бочки — три найщасливіші сестри... Пішли в ліси вони охоче де обвінчали їх вітри...»

— Старій Чучисі Катерині ворожка ворожила ще: «твоїм синам путь-скатертина та хутко щастя утече.

Твої сини, як ті колеса розіб'ються десь на путі. І ти слюзами обіллешся й блукати станеш ніби тінь.

Що-місяця, коли підповня дивись ти на чумацький шлях, як пробігає хмарний потяг по-біля станції в огнях.

Дивись — і ти тоді побачиш як з білих димок у ночі три колеса сплетуться наче і то сини твої — Чучі.

Лиш хмарку вітерець почеше і кожний з'явиться синок: Усі три колеса по черзі на місяць зйдуть, як вінок

і буде місяць в середині такий червоний, наче кров. І ти жажнешся сього дива — синів кривавої корони...

А потім стануть тануть димки, хтось чорних'мар наволоче і зникнуть браття-невидимки опівночі з перед очей.

Скажу тобі всю правду, любя і ти, сестрице, вибачай: твої сини — три душегуба і їм надійде хутко край.. »

— «Твої зяті багаччі ханів та кров людини вони ссуть...» — іще ворожка в'уха пхала Онисі — матері трьох сук.

«У тебе дочки, ніби бочки та йдуть по стежці геть не тій. В снігу, узимку без сорочки сконають десь на самоті.

...У лісі шелест: тупу-тупу — то агенти вже ДПУ. Чий кінь бандитові наступить на не нажерливе пузо?

Дзвенить узліссям кавалькада... Невже грабіжникам біда? Попереду вірмен завзятий: «хатиш?» «хади!» — наганом в даль...

Вздогоню коні: тупу-тупу... Куди бандити заб'єтесь? У темні нори? а чи з дупел куниць прічь вижините десь...

...Два брата утекло з душею... Останній постріл в лісі вщух: попала пуля прямо в шию старшому братові Чучу...

— У ніч. Село. Була підповня. Сиділо баби дві на пнях — спостерігали хмарний потяг по-біля станції в огнях.

З-тихесенька вели розмову про се про те і про добро... А місяць-станц'я з-за комори закармазинився, мов кров.

— Дивись, дивися, свахо Катре, на місяць, що таке воно: Сплелось три колеса із хмарки — он розпливається одно...

Три хана — брата-невидимки З'явилися матері своїй А потім стали тануть димки І чорних'мар хтось наволік...

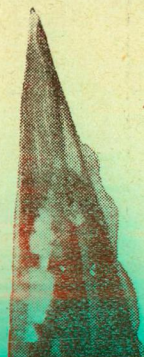
— Лежить в ріллі бандит забитий А посторонь в крові кашкет: Не зуби в Чуча, а зубила І два нагана у кишені...

Промчався вітер швидче чорта Розсипав шелест там — в кущах: «Здійміть «товариша» з учота» І далі — вихором помчав...

Почесна шахтарів-забойщиків.

ОСЬ ВОНИ, ссь!...—Що вік свій, наче кроти, вриваються в землю, гризуть мури блискучого антрациту, кристали соли, непідступні пласти руди, чиї легені роз'їдає їдкий подих шахт, в очі чиї бризкають дрібні, гострі грудочки соли, антрациту, чиї груди випльовують їдкий, вугляний пил...

борода клинком, над суворими, запалими очима колосками вівса нависли брови...

Це дід Елевнаженко. З Кадівського рудника.

лишком довелося длубати на панів...

— А важко вам тепер, мабуть, працювати діду? Дід нахиляється ближче... Недочуває дід— «бурками»—вибухами вуха заложило...

— Та важенько вже стає... З п'яток ще може протягну...

Так каже 70—літній забойщик...

— А легше тепер працювати діду ніж раніш було?

Астматично дихають запалі груди, але ще твердо ступають старечі ноги...

70 років дідові... Де б ви були в ці літа? А дід до останнього часу працює забойщиком...

— Ось кінчиться з'їзд, знов полізу в шахту,— каже дід.— Руки але справляються...

Поважно ходить з палицею дід серед гір на груди поглядає...

І чому, скажіть, йому-б не ходити по груди не поглядати, коли там блещить Червоний Прапор України? Що хіба-ж не заслужив дід цієї шани від України?

50 років, рівно, дід під землею добуває вугілля. Скільки-то вуглю, думаєте, колопнув дід?

Ай сину, сину мій (каже тужливо, колопнув стільки вуглю за вік свій, що здається, вимостити дорогу від Харкова до Москви...)

І зрозуміло, чому тужливо так каже дід. Жалкує, що старість приходить — не більше длубати...

І ще, може, жалкує дід, що 40 років

ОСЬ ВОНИ, ссь!...— Що вік свій, наче кроти, вриваються в землю, гризуть мури блискучого антрациту, кришталі соли, непідступні пласти руди, чиї легені роз'їдає їдкий подих шахт, в очі чиї бризкають дрібні, гострі грудочки соли, антрациту, чиї груди випльовують їдкий, вугляний пил...

Рубані обличчя, суворі очі...

Гірняки...

З вугляних шахт Донбасу, рудного Криворіжжя зібрались на свій перший Всеукраїнський з'їзд...

* * *

Серед гірняків він найстаріший... Смагляве обличчя, на голові — лисине'

Тов. Петровський роздає героям праці ордени.

борода клинком, над суворими, запаленими очима колосками вівса нависли брови...

Це дід Елевнаженко. З Кадівського рудника.

лишком довелося длубати на панів...

— А важко вам тепер, мабуть, працювати діду?

Дід нахиляється ближче... Недочуває дід— «бурками»—вибухами вуха заложило...

— Та важенько вже стає... З п'ятка ще може протягну...

Так каже 70—літній забойщик...

— А легше тепер працювати діду ніж раніш було?

— Тепер не те, тепер не те, сину мій, похи-тує головою дід. Бувало при Миколі, як запруть шурх в 6 годин ранку, так аж до 6 вечора не відкриють... Як в могилу лізеш... Тепер од 6 до 2-х працюємо і ніхто в шию не гонить... Потім друга партія... Не ті часи були... Бувало як даси штейгеру, або десятнику хабаря—на роботу кращу поставить... Тепер партіями лаву рубаємо...

Коли розкаже дід про старовину, туга дріжить в його голосі й очі стають вохкими...

— А жили як!.. Землянки з тараканами...

Сирість... Цвіль заводилась...

Прийдеш з роботи—спочити ніде... Тепер нові дома стро-ять, як в городі..

Дід замовк.

Задріжав дзвіночок...

Він випростався, при-жмутив очі...

— Пора мені... Ком-фракція, мабуть збирається...

— Ви партіищ, діду?!—

— Та партієць... з 22 року..

Але йому треба йти...

Я ж ще довго стояв та глядів, як затерялась середна-товпузгорблена спина. Було, чомусь, сумно й радісно...

Герой праці—т. Во-

* * *

Гірняки безперестанно снували перед очима... Смоктали цигарки, скупчувались біля книжок. Серед них попадались й робітниці... Дужі; як монументи... Своїм виглядом говорили, що нема жодної важкої праці, де-б жінка не могла працювати

нарівні з чоловіком.

Майнули гірняки з червоним орденом на грудях... Поривчасто кинувся... Говорили... Рівномірні, як удари кирки, слова... Важкі часи пережили... Рушницю міняли на кирку... Четверть фунти хліба в день получали, а кирки з рук не випускали.

Карпо Шарандін з Калинінського рудника...

35 років під землею... забойщиком...

1892 року був обвал, землею засипало, думав що кінець прийшов. Через добу відкопали напівживого, а через пару тижнів дужі руки знов довбали твердий пласт.

Тимофій Воскобойников з Краснодонського рудника.

30 років забойщиком.

Дмитро Кузнецов.

25 літ довбає сторчковий пласт. З рудника Раковського. 19 року білогвардійці на мітингу заарештували, в тюрму кинули. Тепер знов на руднику.

Герої праці! За шостий десяток перевалило. Воно то й де-яким пора на спочин. Але не так то легко кинути забой де все життя минуло. Де ж не сині, дідоваті плечі...

Пожежні обози будують, ремонтують для села.

Від нехитрих слів вірою в перемогу віяло.

* * *

Наче металевий плескіт хвиль, що б'ються об мол наповнив залю. На естраді рудокоп Криворіжжя. В його руках червоний прапор.

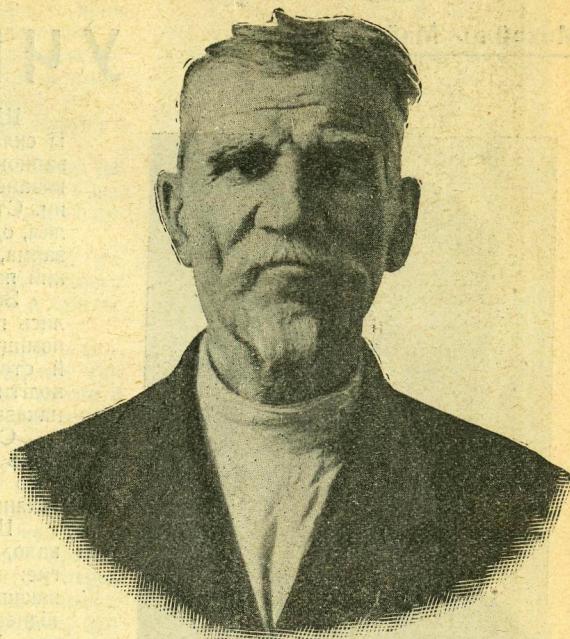
Донецькі шахтарі перші показали як треба відновляти промисловість і тому рудокопи Криворіжжя передають їм цей прапор...

Донецький шахтар з теплою усмішкою бере прапор в свої міцні руки.

Донецькі шахтарі завжди сміливо йшли під червоним прапором на боротьбу за революцію, і тепер під цим же прапором твердо стануть на відновлення промисловости. Мент і в руках рудокопа—прапор донецького шахтаря.

Важка, жорстока епоха боротьби праці з капіталом, руїною майнула перед очима... Кремезні плечі, дужі руки гірняка віддано стримали руйнуючий натиск стихії...

К. Подолянин,

Герой праці—т. Елевнаженко.

30 років забойчиком.

Дмитро Кузнецов.

25 літ довбає сторчковий пласт. З рудника Раковського. 19 року білогвардійці на мітингу заарештували, в тюрму кинули. Тепер знов на руднику.

Герої праці! За шостий десяток перевалило. Воно то й де-яким пора на спочин. Але не так то легко кинути забой де все життя минуло. Поки є ще сили—віддаватимуть їх робітниче-селянській державі.

* * *

Що-місяця, що-року все більше й більше чорного золота викида на поверх землі шахта.

Міцно держить в дужих руках шахтар кірку!

Але не всюде ще, як слід, налагоджено апарат шахти.

Є хиби.

Там естокади угольного складу не досить застелено, там не закріплено путь, лихтарями не освітлено.

Адміністрація не скрізь дбайлива. Але все потроху виправляється за активною участю шахтарів.

А непісьменність—темряву давно з шахти вигнали.

І села не забувають... Шефство беруть, книжками постачають, газети, журнали виписують, ставлять вистави, доклади лекції читають... Зимом навіть школи паливом, підручниками постачали.

волюцію, і тепер під цім же прапором твердо стануть на відновлення промисловости.

Мент і в руках рудокопа—прапор донецького шахтаря.

Важка, жорстока епоха боротьби праці з капіталом, руїною майнула перед очима...

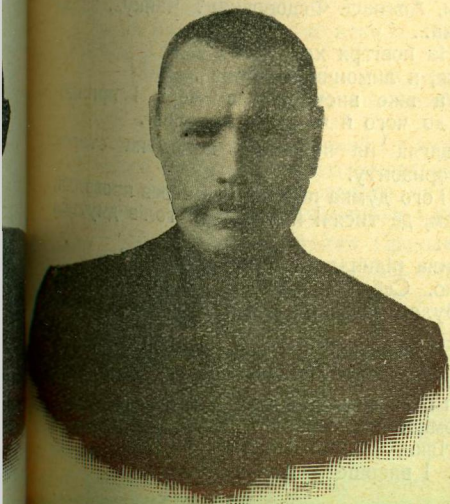
Кремезні плечі, дужі руки гірняка віддано стримали руйнуючий натиск стихії...

К. Подолянин,

Тов. Петровський і т. Угаров посеред робітників—героїв праці.

Герої пам'ятника т. Арт'ому.

Герой праці—т. Шарандін.